Matematika v praksi, 1. izpit

9. junij 2014

1. naloga (10 točk)

Živa se zanima za nakup avtomobila po ceni 2 000 €. Ker njeni prihranki znašajo le 500 €, se obrne na banko za najem študentskega kredita, s katerim bi poplačala razliko. Ponudijo ji kredit z nespremenljivo letno obrestno mero 5.7% in mesečnim obrestovanjem.

a) Kolikšen bo mesečni obrok, če želi Živa kredit odplačati po 1 letu? Koliko denarja v tem primeru v resnici plača za avtomobil?

b) Živa si lahko privošči le mesečni obrok v višini 100 €. Kako dolgo bi morala odplačevati kredit?

c) Recimo, da Živa namesto izposoje denarja svoje prihranke za 2 leti položi na varčevalni račun z nespremenljivo letno obrestno mero 2.55% in mesečnim obrestovanjem. Pri tem vsak mesec glavnici doda še 100 €. Koliko denarja bo v tem primeru na njenem računu po koncu varčevanja?

2. naloga (10 točk)

Zara in Vita sta se razšli. V času skupnega bivanja sta iz daljnih krajev prenesli nekaj glasbil, ki si jih zdaj želita razdeliti. Odločita se za Knasterjev postopek. Oddane ponudbe so zbrane v naslednji tabeli.

	kalimba	didžiridu	balalajka
Zara	30	70	80
Vita	10	100	70

a) Določi, kdo prejme kateri predmet.

b) Kolikšno denarno nadomestilo mora vsaka doplačati ali prejeti?

c) S tabelo ponazori, kako vsaka ocenjuje prejeto vrednost za obe. Ali pride do zavisti?

3. naloga (10 točk)

Živa želi Zari poslati tajno sporočilo. V ta namen se dogovorita za šifriranje z RSA algoritmom. Zara si za izvajanje algoritma izbere števili $p = 59$ in $q = 89$ ter število $e = 13$.

a) Izvedi eno ponovitev Fermatovega testa s številom p in Miller-Rabinovega testa s številom q.

b) Sestavi Zarin javni in zasebni ključ.

c) Živa in Zara sporočila predstavita s številom tako, da vsako črko zamenjata s številko po naslednjem predpisu: $\mathtt{A} \longleftrightarrow 10$, $\mathtt{B} \longleftrightarrow 11$, $\mathtt{C} \longleftrightarrow 12, \ldots,$ $\mathtt{Ž} \longleftrightarrow 34$. V skladu s tem z uporabo Zarinega javnega ključa šifriraj sporočilo LE.

4. naloga (10 točk)

Zara bi rada priredila zabavo z 10 udeleženci, na kateri bi vsak od udeležencev poznal natanko 3 izmed preostalih udeležencev. Poznanstva so vzajemna. Sprašuje se, če je takšna zabava sploh mogoča.

a) Prevedi problem obstoja Zarine zabave na problem obstoja konfiguracije tipa $(10_3, 15_2)$.

b) Nariši eno konfiguracijo tipa $(10_3, 15_2)$. Oštevilči njene točke in zapiši vse bloke.

c) Nariši še njen projektivni dual. Kakšni zabavi bi ustrezal ta?

5. naloga (5 točk)

Ruski slikar Vasilij Kandinski je najbrž nabolj poznan po svoji sliki *Kvadrati s koncentičnimi krožnicami*, prikazani spodaj v črnobelem. Slika prikazuje mrežo dimenzije 3×4. Vsak del mreže (kvadratek) je obarvan in vsebuje nekaj odebeljenih koncentričnih krožnic različnih barv.

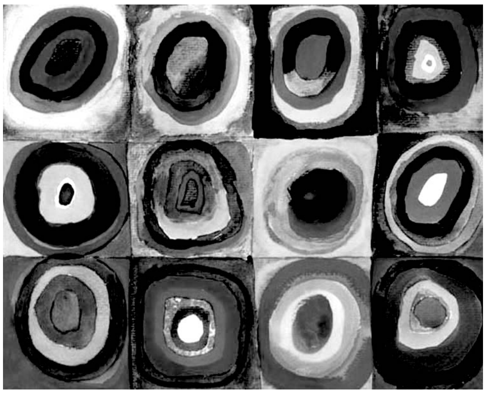

Vita želi narisati svojo različico slike Kandinskega. Ta bo dimenzije 7×7 in uporabila bo 14 barv. Pri tem bo vsak kvadratek pobarvan z eno od barv in vseboval bo natanko en krog, pobarvan z neko drugo barvo. Vita želi, da bi se na njeni sliki v vsaki vrstici in vsakem stolpcu pojavila vsaka od barv natanko enkrat.

Prikaži kakšno od možnih izbir barv za kvadratke in kroge slike.